

Asia Moraaliset oikeudet

Hakija A

Annettu 5.6.1990

Tiivistelmä *Tanssiesityksen järjestäminen samoissa tiloissa, missä A:n teokset olivat näytteillä, ei loukannut A:n moraalisia oikeuksia. Asiassa ei myöskään esitetty selvitystä, että tanssiesitys olisi ollut luonteeltaan A:n moraalisia oikeuksia loukkaava.*

SELOSTUS ASIASTA

A on 19.10.1989 päivätyllä kirjeellä pyytänyt tekijänoikeusneuvoston lausuntoa tekijänoikeuden loukkaamisesta.

Lausuntopyynnössä todetaan, että A oli järjestänyt taidenäyttelyn X:n kaupungin omistamassa museo G:ssä 9.–31.3.1989. A oli luonut maalaukset pääsin kyseistä näyttelytilaa silmällä pitäen.

X:n kaupungin kulttuuritoimisto järjesti 27.3.1989 kyseisessä museossa tanssiesityksen. Tanssiesitys oli maksullinen ja siinä esiintyivät Y-nimisen tanssiryhmän oppilaat. Tanssiesitys järjestettiin samassa tilassa, jossa A:n maalaukset olivat esillä. Maalauksia käytettiin jonkinlaisena oheisaineistona tanssille. A:lta ei kysytty lupaa tanssiesityksen järjestämiseen. Myöskään tilojen vuokraamisen yhteydessä ei X:n kaupungin kanssa ollut sovittu tanssiesityksen järjestämisestä näyttelyn yhteydessä.

A katsoo, että maalauksien näyttäminen tanssiesityksen yhteydessä ilman hänen lupaansa loukkaa hänelle tekijänä kuuluvia moraalisia ja taloudellisia oikeuksia. Moraalisten oikeuksien loukkaus on tapahtunut, koska teoksia on näytetty tekijää loukkaavassa yhteydessä. Taloudellisia oikeuksia on loukattu, koska teoksia on näytetty maksullisessa tilaisuudessa ilman tekijän lupaa. A:lle ei ole maksettu korvausta teosten edellä mainitusta käyttämisestä.

A toivoo tekijänoikeusneuvoston lausuvan, että teoksia on yllämainitulla tavalla käytetty tekijän sekä taloudellisia että moraalisia oikeuksia loukkaavalla tavalla.

X:n kaupungin vastine

Ennen lausuntopyynnön ratkaisemista X:n kaupunki on antanut siltä pyydetyn vastauksen. Vastauksessa viitataan siihen, että A oli alun alkaenkin asettanut teoksensa näytteille siinä tarkoituksessa, että teokset esitellään yleisölle. Näyttelytilojen luovutusehtojen mukaan näytteille asettajalle ei siirretä oikeutta määrätä siitä, ketkä saavat tutustua teoksiin, vaan yleisönä on ennalta määräämätön joukko luonnollisia henkilöitä.

Kaupunki toteaa edelleen, että teokset eivät ole olleet tanssiesityksen yhteydessä "rekvisiittana" eli niitä ei ole siirretty tai asetettu toiseen tilaan tai asemaan kuin taiteilijan alunperin tekemät asetelut.

A asetti teokset näytteille tietoisena siitä ja sen hyväksyen, että kaupunki perii näyttelyyn sisäänpääsymaksun. A ei myöskään ennakoon kieltänyt teostensa esittämistä esimerkiksi tapahtuneen tanssiesityksen yhteydessä.

Kaupunki katsoo vastineensa lopuksi, ettei A:n taloudellisia tai moraalisia oikeuksia ole loukattu järjestämällä tanssiesitys samoissa tiloissa kuin A:n teokset ovat olleet esillä.

A:n lisäselvitys

A on saatuaan kaupungin vastauksen tiedokseen toimittanut tekijänoikeusneuvostolle 26.2.1990 päivätyn lisäkirjoituksen. Lisäkirjoituksessa A täsmentää, että asiassa on kysymys siitä, onko A sallinut teostensa näyttämisen muiden tilaisuuksien yhteydessä ja saako teoksia käyttää kysymyksessä olevanlaisen esityksen rekvisiittana.

A:lla on oikeus sallia tai kieltää teostensa näyttäminen tai käyttäminen, mikäli se tapahtuu muissa kuin hänen näyttelyynsä tutustumisen merkeissä.

TEKIJÄNOIKEUSNEUVOSTON LAUSUNTO

Tekijänoikeusneuvosto on käsitellyt lausuntopyynnön ja toteaa lausuntoon seuraavan.

Tekijänoikeuslain 2 §:n mukaan tekijänoikeus tuottaa yksinomaisen oikeuden määrätä teoksesta valmistamalla siitä kappaleita ja saattamalla teos yleisön saataviin. Teos saatetaan yleisön saataviin muun muassa siten, että se esitetään julkisesti tai sitä näytetään julkisesti.

A:n maalaukset on hänen suostumuksellaan asetettu julkisesti nähtäväksi G:hen.

Esitykseen rakennettu lavastus voi olla tekijänoikeudellisesti suojattu. Lavastuksenkin osalta edellytetään, että se osoittaa omaperäisyyttä ja ylittää näin ollen tekijänoikeuslain mukaiseen teostasoon.

Asiassa ei ole esitetty selvitystä siitä, miten A:n teoksia on käytetty tanssiesityksen rekvisiittana tai lavastuksena. Kaupungin vastineessa todetaan, ettei taulujen sijoittelua muutettu lainkaan. Tanssiesitys on ainoastaan toteutettu samassa tilassa, jossa A:n teokset ovat olleet esillä. Myöskään ei ole ilmennyt, että tanssiesitys olisi luonteeltaan ollut sellainen, että sen esittäminen samassa tilassa A:n maalausten kanssa loukkaisi A:n taiteellista arvoa tekijänä.

X:n kaupungin oikeudessa käyttää A:lle vuokraamansa näyttelytilaa vuokra-aikana myös muulla tavoin on kysymys kaupungin ja A:n välisen sopimuksen tulkinnasta. Tekijänoikeusneuvoston tehtävänä on antaa lausuntoja tekijänoikeuslain tulkinnasta eikä sopimusten tulkinta kuulu näin ollen neuvoston toimenkuvaan.

Yhteenveto

Tanssiesityksen järjestäminen samoissa tiloissa, missä A:n teokset ovat julkisesti nähtävinä, ei sinänsä loukkaa A:n moraalisia oikeuksia. Asiassa ei myöskään ole esitetty selvitystä siitä, että tanssiesitys olisi ollut luonteeltaan A:n moraalisia oikeuksia loukkaava.